

Winter 2014

DE HISTORIE

van

Ankeveen - 's-Graveland - Kortenhoef

Nagedachtenis aan Jan Immerzeel

Een zuinige zeeheld in 's-Graveland

Doop Jacob van Ruisdael in Ankeveen

Einde College Hoofdingelanden

Uitgave Historische Kring Ankeveen-'s-Graveland-Kortenhoef

Personalia

voorzitter: Frans (F.J.) van Giessen, Reigerlaan 31, 1241 EB Kortenhoef

035 6562390 giessen.f@ziggo.nl

secretaris: Koos (K) Voorn, Hugo de Grootstraat 38, 1215 EA Hilversum

035 6211536 koosvoorn@kpnmail.nl

penningmeester en ledenadministratie:

Johan (J.) Vermeulen, Kikkerbeet 19, 1241 VG Kortenhoef

035 6562410 hk-ledenadm@kpnmail.nl

leden: Jan (J.C) Immerzeel, Kortenhoefsedijk 69, 1241 LR Kortenhoef

Jan (J.) Schriek, C. de Wijsstraat 17, 1241 BW Kortenhoef

Henk (H.B.C.) Verhagen, Suikerpot 2, 1241 HK Kortenhoef

Bruin (B) Wallenburg, Noordereinde 145, 1243 JM 's-Graveland

ereleden: Dhr. D. Buitenhuis, Dhr M. van Ee, Dhr J.C. Immerzeel,

Dhr S.F.C. Kessel††, Mw. C. van den Velden-de Groot,

Dhr A.D. Wumkes††,

Omslag: Bob Pestman, "Botenhuis Kortenhoef"

30ste jaargang nr. 1, winter 2014

Inhoud	3	Van het bestuur en de redactie
	5	Nagedachtenis aan Jan Immerzeel
	6	Vrijwilligers gezocht
	7	Tussen Vecht en Eem
	9	Een zuinige zeeheld in 's-Graveland
	22	Doop Jacob van Ruisdael in Ankeveen
	26	Einde College Hoofdingelanden
	30	Uit het archief
	31	Schenkeningen
	32	Vervolg schenkingen

Wij wensen u veel leesplezier

Ruim
honderd
jaar

betrokken
en dichtbij.

Ruim honderd jaar actief in uw regio.

Vanuit onze coöperatieve grondslag blijven we betrokken en dichtbij. Door mensen met elkaar te verbinden en samen kennis te delen bereik je meer dan alleen. Zo versterken we de regio waarin onze klanten wonen en werken.

www.rabobank.nl/hvp

Samen sterker. Dat is het idee van coöperatief bankieren.

Rabobank

Van het bestuur en de redactie

Van het bestuur.

Bij deze nieuwe Periodiek ontvangt u de uitnodiging voor onze Algemene Ledenvergadering op 25 maart 2014 in het gebouw van postduivenvereniging “De Plassenjagers”, aan De Kwakel in Kortenhoef. Die jaarlijkse bijeenkomst heeft het gemoedelijke karakter van een dorpsse bijeenkomst van bekenden en geestverwanten. Nieuwkomers worden vrijblijvend, maar warm opgenomen in de gemeenschap. Na het afdoen van de formaliteiten vertoont onze Jan Schriek dia’s, die altijd een bron van herkenning opleveren bij de tientallen aanwezigen. Men is dan “een ouderwets avondje uit” en het wordt nooit laat. Er is een vaste schare van aanwezigen. De thuisblijvers weten niet wat ze missen. Voor hen is er wel degelijk ook voldoende reden om ook eens te naar die avond te gaan. U hoeft niet bang te zijn dat u een commissie of verplichting wordt aangesmeerd. Vrijwilligerswerk is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. En onze jaarlijkse Kringbijeenkomst bijwonen blijft geheel vrijblijvend. Maar als u inspiratie opdoet voor meer, dan horen wij dat graag!

Van de redactie.

In januari 2013 brachten wij ons eerste vernieuwde Periodiek uit. In de loop van het jaar zijn er veel kinderziekten overwonnen en het aantal adverteerders is gegroeid. Mede dankzij hen is het mogelijk ieder kwartaal een blad van deze kwaliteit te kunnen leveren. Alle extra kosten aan ons Periodiek worden door hun bijdragen gecompenseerd. Zij denken aan ons en wij hopen dat u aan hen denkt.

De geplande rubriek “Levenslijn” is in deze uitgave vervallen, maar zal in de volgende edities weer worden opgenomen. Tenslotte ontkomen wij niet aan een verhoging van de porti voor onze buitenleden. De kostprijsbasis hiervan be-

BLOKKER KORTENHOEF

**Winkelcentrum De Meenthof
Meenthof 42/A Kortenhoeft
Tel. 035 - 656 04 91**

oogzorg **briljant**
kijkt én luistert

oorzorg **briljant**
kijkt én luistert

Meenthof 40, 1241 CZ Kortenhoeft. Tel 035 656 05 48
www.oogzorg-briljant.nl

IM Jan Immerzeel

Aan het begin van dit nieuwe jaar werden wij geconfronteerd met het overlijden van de heer Jan Immerzeel sr.

Vanaf de oprichting van onze Kring in 1982 - tot voor slechts enkele jaren geleden zijn gezondheid afnam - was hij actief voor onze Kring. Hij heeft de verhuizingen van het Lambertushuis naar de Anthoniusschool en ons huidige gebouw meegemaakt. Er is veel archiefwerk door zijn handen gegaan en dat was bijzonder, omdat zijn handen door reuma steeds meer werden beperkt.

Jan Immerzeel Sr. was een goed mens die van bijzondere betekenis is geweest. Wanneer en waar je hem ook sprak, hij klaagde nimmer over zijn steeds toenemend reumatisch en tevens pijnlijke handicap, die hem belemmerde uitvoering te geven aan zijn liefhebberijen.

De geschiedenis ging hem na aan het hart. Een wereld van herinneringen droeg hij met zich mee. In de rubriek 'Levenslijn' van onze eerste editie in 2013 is zijn levensverhaal opgenomen. Inmiddels is hij zelf geschiedenis geworden.

Vrijwilligers gezocht!

De historische kring is op zoek naar vrijwilligers die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef. De werkzaamheden zijn zeer gevarieerd en bestaan o.a. uit:

- Scannen van de foto's en papieren documentatie,
- Archiveren van ingebrachte spullen,
- Schoonmaak en onderhoud van de voorwerpen in de oudheidkamer,
- Onderhoud gebouw (o.a. schilderwerk) en omliggende tuin.

Ook indien u niet thuis bent in het gebruik van computers bent u van harte welkom. Met name voor onderhoudswerkzaamheden aan ons gebouw en verzameling kunnen we extra hulp gebruiken. Maar ook als u een redactionele bijdrage wilt leveren voor het periodiek zien wij u graag.

Voor de leden in Nederhorst den Berg zoeken we ook iemand die bereid is om 4x per jaar het periodiek rond te brengen. De heer Cees van Huisstede is vanwege zijn hoge leeftijd gestopt met deze werkzaamheden.

Kom eens kijken op woensdagavond in ons gebouw aan de Kerklaan of indien uw interesse ligt bij onderhoudswerkzaamheden dan kunt u ook op de vrijdag-

Oproep! Oproep! Oproep! Oproep! Oproep!

"De Historische Kring van Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef zoekt namens een schrijfster dames die geïnterviewd willen worden over de periode dat ze gewerkt hebben als dienstmeisje. Het betreft interviews voor een boek dat in het najaar van 2014 verschijnt bij uitgeverij Thomas Rap.

Tot en met de jaren '60 verlieten jonge meiden op twaalf- a veertienjarige leeftijd het ouderlijk huis om een huishouden te draaien bij de notabelen. Denk aan boeren, advocaten, artsen, middenstanders, adel. De schrijfster tekent portretten op van dames die dit werk hebben gedaan. Wie kent geschikte kandidaten? Neem s.v.p contact op met Frans van Giessen via

TVE Tussen Vecht en Eem

De Stichting Tussen Vecht en Eem (TVE) stimuleert de historische belangstelling voor het Gooi, Vechtstreek en Eemland. Binnen TVE werken ca. 40 lokale en regionale organisaties samen.

De plaatselijke historie in een breder perspectief

- *Heeft u ook belangstelling voor de geschiedenis van onze regio?
- *Vindt u ook dat het cultureel erfgoed in onze regio in stand moet worden gehouden?
- *Vindt u het ook belangrijk dat de historische, culturele instellingen in onze regio goed samenwerken om gezamenlijk een vuist te kunnen maken?
- *Wilt u interessante artikelen lezen over onze regio en op de hoogte blijven van publicaties en activiteiten?

Wordt dan **donateur** van **Stichting Tussen Vecht en Eem**, kortweg **TVE**.

Kennismakingsaanbod voor 2014: **€ 15**, plus de *Historische Canon Tussen Vecht en Eem*, daarna € 19,50 per jaar.

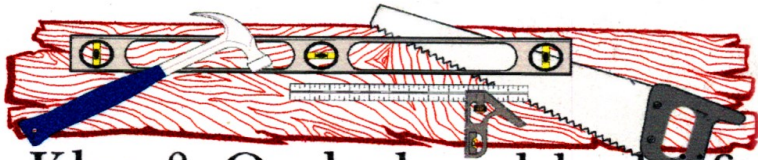
Donateurs van TVE:

- Ontvangen elk jaar vier nummers van het tijdschrift *Tussen Vecht en Eem*, waaronder één extra dik themanummer.
- Ontvangen uitnodigingen voor de jaarlijkse Open Dag, concerten en lezingen. Deze evenementen kunnen met korting worden bijgewoond.
- Kunnen met korting krijgen op diverse historische publicaties over de regio.

Aanmelden als donateur via www.tussenvechteneem.nl, ofwel schriftelijk naar:

Penningmeester TVE, Rostocklaan 7, 1404 AD BUSSUM,

Als gevolg van gestegen kosten voor verzending van ons periodiek zal met ingang van 2014 de bijdrage in deze kosten worden verhoogd van € 6,00 per jaar

Klus & Onderhoudsbedrijf
keukens-badkamers-kleine verbouwingen

DIRK BROUWER

Krabbescheer 18 1241 VD - Kortenhoeft
Tel: 035 - 6563908 - Mobiel 06 - 51035005

Glas in loodatelier

Piet Hendriks

Verkoop en restauratie

van glas in lood

Tijm 3 Huizen

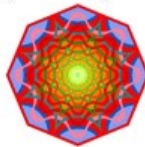
Tel 035 5258682

[www. piethendriks.nl](http://www.piethendriks.nl)

Fa. J. K. Smalenburg & Zn

Voor

Glas-Verf-Behang-Lijstenmakerij

Grubnellams

Voor

Schilderwerken-Renovaties

Tel/Fax:035-6560926 GSM:06-22610501 E-Mail: ejsmalenburg@gmail.com

Opeenvolgende generaties hebben het op school ingestampt gekregen: 1672 - Rampjaar. Dat werd dan gevolgd door het rijtje: radeloos (de regering), reделoos (het 'volk') en reddeloos (het land). Radeloze rijkaards zagen ook in onze regio hun bezittingen in reddeloze ruïnes veranderen. Al eerder werd in dit tijdschrift beschreven hoe de Fransen in 's-Graveland hebben huisgehouden. Over wat ze daar precies hebben verbrand en waarom, doen allerlei verhalen de ronde. Sommigen menen dat alle buitenplaatsen in 's-Graveland in rook opgingen. Anderen denken dat de schade is meegevallen. Het bekendste 'slachtoffer' was het buitenhuis van admiraal Cornelis Tromp. Men zegt dan dat de Fransen Trompenburg hebben verwoest. De brand zou een wraakactie geweest zijn, omdat Tromp in en na het Rampjaar de Franse vloot klopp had gegeven. Maar wat is er eigenlijk waar van deze beweringen?

Een zuinige zeeheld in 's-Graveland

Cornelis Tromp. Schilderij door Peter Lely (1675). Een van de 22 portretten die Tromp van zichzelf heeft laten maken. De Oranje sjerp draagt een

Cornelis Tromp (1629-1691) was de tweede zoon van de beroemde zeeheld Maarten Harpertsz. Tromp. Net als zijn vader en grootvader werd hij zeeofficier. In 1665 brak de Tweede Engelse Oorlog uit en Tromp werd benoemd tot luitenant-admiraal. Hij rekende erop dat hij het bevel over heel de vloot zou krijgen. Maar deze functie ging naar Michiel de Ruyter. Tromp kon dit niet verkroppen.

Het is moeilijk om iets positiefs over Tromps karakter in de literatuur te vinden. Nu is veel van wat er over Tromp geschreven is, afkomstig van zijn vijanden. Die maakte hij ook veel. Anders dan zijn vader was Cornelis

een onhandelbaar en arrogant man die zich herhaaldelijk ernstig misdroeg. Eigenzinnigheid, doldriestheid en agressiviteit waren eigenschappen van Tromp die tijdens een zeeslag soms van pas kwamen. In andere situaties bleken het grote gebreken te

Margaretha van Raephorst. Schilderij van Johannes Mijtens uit 1668. Uit dit schilderij valt niet op te maken dat zij 'schrikkelijk lelijk' was. Kortom, Mijzijn. In 1666 had hij een knallende ruzie met onder anderen De Ruyter en Johan de Witt, wat ertoe leidde dat Tromp werd ontslagen.

Het jaar daarop trouwde hij met de rijke weduwe Margaretha van Raephorst. Hij had haar leren kennen via zijn eskaderkapitein Jan van Am-

stel. Margaretha was in 's-Graveland de buurvrouw van Cornelis Tromps broer, Johan. In 1671 kocht Cornelis de buitenplaats van zijn broer. Hierdoor werden hij en zijn vrouw in 's-Graveland burenen.

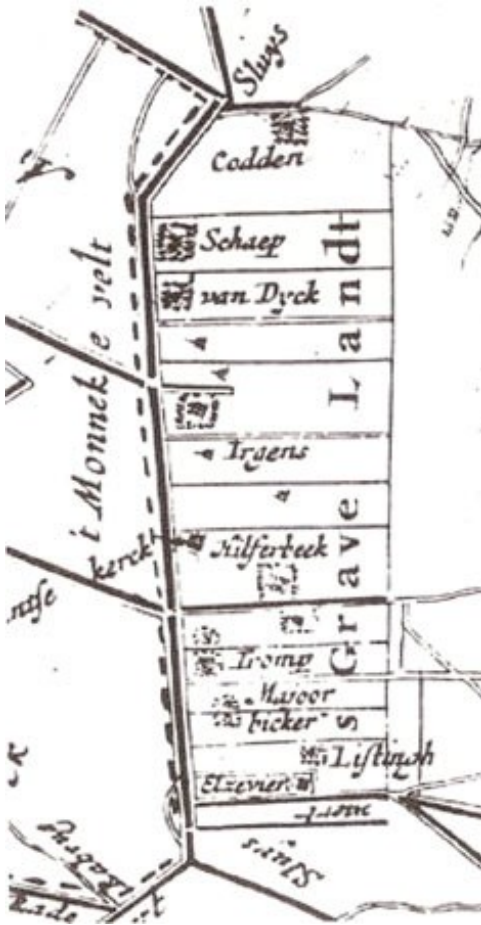
Tromp besteedde veel tijd en geld aan het verfraaien van zijn buitenhuis. Maar intussen zat hij zich te verbijten dat hij zijn tijd aan (lager) wal moest doorbrengen. Hij greep steeds vaker naar de fles. Een keer zou hij zo dronken zijn geweest, dat zijn vrouw hem voor de rest van de dag opsloot. Constantijn Huygens dichtte:

*Hij sitt op 's-Gravenland, die t'scheep
veel wond'ren dee:
Hij waer veel dienstiger, dunckt mij,
op 's-Graven Zee.*

Toen in april 1673 de Republiek door de gecombineerde Frans-Engelse vloot in het nauw werd gebracht, slaagde stadhouder Willem III erin om Tromp met De Ruyter te verzoenen. Tromp koos weer zee en speelde een belangrijke rol in de overwinningen bij Schooneveld en Kijkduin. Zijn buitenplaats was toen al in vlammen opgegaan.

Tromp en De Petersen in 's-Graveland

De Bickers in 's-Graveland
In 1673 bestonden de buitenplaatsen in 's-Graveland nog geen veertig jaar. De 's-Gravelandse polder was in 1634

Fragment van de kaart van Holland uit 1685 door Jacob Aertsz. Colom. De kavels van Irgens, Tromp en Majoor

gereed gekomen. Ze bestond uit 27 kavels, die in datzelfde jaar 1634 door loting werden toegedeeld aan zes Amsterdamse kooplieden. Deze steenrijke lieden hadden flink wat geld geïnvesteerd in de totstandkoming van de polder.

Vijf kavels gingen naar Andries Bicker. Tot het verlies van zijn politieke functies in 1650 was hij een van de machtigste mannen van Amsterdam. Daarna bleef hij een van de rijkste.

Na zijn dood in 1652 kwamen zijn bezittingen in 's-Graveland terecht bij verscheidene familieleden van hem. Deze bezittingen bestonden toen uit drie buitenplaatsen. De eerste buitenplaats, *Spanderswoud*, ging naar zijn dochter Cornelia Bicker. Zij was getrouwd met Joachim Irgens, een Deens-Noorse mijnmagnaat.

De tweede buitenplaats, *Gooilust*, ging naar Andries' dochter Alida en haar man Jacob Bicker (die weer een neef van Andries was). Hun dochter Catharina trouwde in 1669 met baron Jacob de Petersen. De Petersen was afkomstig uit Denemarken en was opperkamerheer geweest van koning Frederik III. Deze vorst had geld geleend van de eerdergenoemde mijnmagnaat Joachim Irgens. De Petersen had bemiddeld bij het tot stand komen van deze lening en had daar zelf ook aardig van geprofiteerd. In 1664 verliet hij Denemarken om zich in de Republiek te vestigen. De Deense vorst nam hem dit bijzonder kwalijk en liet rondvertellen dat De Petersen zich in de Republiek nog slechts bezighield met 'feestvieren en andere wellustigheden'. De baron woonde in Utrecht en was permanent vertegenwoordiger van enkele Duitse vorsten

zoals de hertog van Brunswijk en de keurvorst van Hannover.

Bickers derde buitenplaats, *Hooge Dreuvik*, werd eerst het eigendom van Andries' zus Dieuwer, daarna van haar zoon Jan van Hellemont en sinds 1665 van diens weduwe Margaretha van Raephorst. Zij was het die in 1667 met Cornelis Tromp trouwde. De admiraal en zijn vrouw bezaten, zoals we al eerder zagen, in 1672/1673 ieder een buitenplaats in 's-Graveland. Geen van beide buitenplaatsen heette *Trompenburg*. Het huidige *Trompenburg* is namelijk na de aftocht der Fransen gebouwd op de plaats waar de *Hooge Dreuvik* had gestaan. Tromp noemde dit nieuwe huis overigens *Syllisburg*. Pas in de achttiende eeuw kreeg het zijn huidige naam. Er is in 1672 en 1673 veel in brand gestoken, maar dus géén *Trompenburg*.

Ik heb maar weinig kunnen vinden over hoe de twee buitens van het echtpaar eruit hebben gezien. En dan is het nog steeds de vraag: gaat het over Tromps huis, gaat het over Margaretha's huis of slaat het op beide huizen? Als Tromp's neef Pieter Teding van Berkhout in 1669 Tromp op 'zijn' buiten in 's-Graveland bezoekt, dan moet het wel over de *Hooge Dreuvik* gaan (Tromp had toen namelijk het huis van zijn broer nog niet gekocht). Teding van Berkhout vermeldt niet veel meer dan dat Tromp op zijn landerijen boekweit en rogge

liet verbouwen en verder fruitbomen en een bloementuin had.

Uit documenten van De Petersen (waarover later meer) kunnen we meer opmaken over Tromp's eigen buitenplaats. Buiten het huis stonden twee stenen leeuwen met wapenschilden. Ik vermoed dat de 'stenen beelden' die De Petersen noemt ook aan de buitenkant van het huis hebben gestaan, tegen de gevel of in de tuin. Tromp had in zijn tuin een 'bouhuys' en een orangerie met (onder andere) zes oranjeboompjes, een vijgeboom, drie granaatappels en twee 'altaenen'. Er moeten op het terrein heel wat andere bomen hebben gestaan, waaronder een 'grootte Beucke-boom' en drie à vier linden 'heel kort van stammen'. Verder was er een boothuisje, dat door een landvaart verbonden was met de 's-Gravelandse vaart. Over het interieur heb ik minder kunnen ontdekken. Wel is bekend dat de muren waren bekleed met goud- en zilverleer. De Petersen spreekt ook van schilderijen en duur beklede stoelen.

De Fransen in 's-Graveland

In het Rampjaar (1672) leek het erop alsof de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden in korte tijd helemaal onder de voet zou worden gelopen. Op 12 juni trok het Franse leger de Rijn over in de buurt van Lobith. Acht dagen later viel Naarden zonder slag of stoot in Franse handen. Overal

Bewoners van een Nederlandse plaats vragen een Franse bevelhebber om genade.

heerste paniek en grote groepen mensen sloegen op de vlucht. De Fransen waren blijkbaar net zo verrast door hun snelle opmars als de Nederlanders en verzuimden door te pakken. Dit gaf de leiding van de Republiek de gelegenheid om grote stukken land onder water te laten zetten, waardoor het hart van Holland voor de Fransen onbereikbaar werd.

's-Graveland kwam aan de 'Franse' kant van deze waterlinie te liggen. Uit het doopboek van de Gereformeerde Gemeente blijkt dat een groot deel van de bevolking al in juni 1672 was gevlucht. Er bestond in 's-Graveland

geen permanente Franse bezetting. Af en toe kwamen plunderende Franse soldaten langs om te zien of er nog iets van hun gading was. En een aantal keren kwam er een volledige Franse legermacht de kant van 's-Graveland op, als er in de noordelijke Vechtstreek gevochten moest worden. De Franse bevelhebber, de hertog van Luxembourg, nam dan zijn intrek in *Spanderswoud*, de buitenplaats van Joachim Irgens. De eerste keer in oktober 1672. Kort daarvoor was het plan van Willem III om Naarden te heroveren mislukt. Luxembourg was toen voor alle zekerheid

Toen Lodewijk vertrok liet hy het Gouverneeren,
 Aan Robert Luxemburg die als twee vrede Beeren,
 In 't overwonnen Land pleegden veel Tyranny,
 Voornaam in 't brave Siecht, en Utrechts Bergery,

Opperbevelhebber Luxembourg en Intendant Robert persen de bevolking van het gewest

nog met 4000 man in de richting van Naarden getrokken. Dominee Cornelis van Midlum van 's-Graveland schreef:

1672 den 8en October, hebben de Fransze onze plaets geplondert, de overgebleven ingezetenen uitgekleetet en mishandelt en is also een gánsche verstroyinge geschiedt.

Enkele huizen van dorpelingen werden in brand gestoken en ook de kerk werd beschadigd. Niet alle

inwoners waren overigens gevlucht. Op een paar buitenplaatsen waren nog wat knechten en tuinlieden aanwezig. Ook waren er in de omgeving nog enkele boeren op hun land gebleven.

Bij deze gelegenheid werden de buitenplaatsen min of meer ongemoeid gelaten. Dat had alles met geld te maken. De huizenbezitters hadden de bezetter betaald voor een *sauvegarde*, een beschermbrief tegen het plunderen of het afbranden van

hun huizen. Het betalen van *sauvegardes* was verboden door de Staten-Generaal, maar die zaten aan de andere kant van de waterlinie en konden geen hulp bieden. In november legden de Fransen de huisbezitters een brandschatting op. Dit was een vorm van afpersing, waarbij een som geld moest worden betaald, wilde je je huis niet in vlammen zien opgaan. Eerst vroegen ze fl 2500,- gulden voor alle buitenplaatsen gezamenlijk, later verdubbelden ze dat bedrag.

Op 12 november 1672 tekenden de meeste bezitters van 's-Graveland een overeenkomst. Daarin werd een tweetal van hen gemachtigd om met Robert, de Franse intendant in Utrecht, tot een akkoord te komen over de hoogte van de brandschatting. Het totale bedrag mocht niet meer dan 6000 gulden zijn voor alle 's-Gravelandse buitenplaatsen tezamen. Tromp behoorde tot de ondertekenaars. Voor beide buitenplaatsen gezamenlijk ('Heer Tromps kleine plaets' en de 'grootte plaets') zou hij maximaal 960 gulden betalen. Daarmee was zijn bijdrage aan de totale afkoopsom verreweg het grootst. Zijn 'grootte plaets' alleen was al goed voor 640 gulden, meer dan welke andere buitenplaats ook.

Naast dreigende brandstichting bestond er nog een ander gevaar voor de buitenplaatsen in 's-

Graveland. We zagen al dat er kleine groepjes plundersaars waren die de omgeving afstroopten. Hiertegen werden bewakers ingehuurd, die bereid waren desnoods hun wapens te gebruiken. Maar deze bewakers waren niet altijd betrouwbaar. Op 17 november 1672 schreef De Petersen:

De Soldaten welke op Hr. Trompen en Irgents Huysingen geweest sijn, hebbe heden, dewijle sy selfs alles laeten weg nemen, en spoliëren, hier laten komen, en sal sien, of daer Switsers in de plaets kan bekomen, om die Huysen soo lange als 't mogelijk is te conserveren...

Tromp, De Petersen en Irgens

Vanaf eind juni 1672 zaten De Petersen en Tromp elk aan een andere kant van de waterlinie. De Petersen woonde in Utrecht, het centrum van de Franse bezettingsmacht.

Tromp woonde in het onbezette Amsterdam. Maar hij was ook wel in Den Haag te vinden zoals op 20 augustus 1672. Toen werden de gebroeders De Witt daar op gruwelijke wijze vermoord. Over het aandeel van Tromp in deze moord wordt door historici getwist. Het is zo goed als zeker dat Tromp er getuige van is geweest. Als vurig Orangist en overtuigd vijand van De Witt zal hij vast (zoals door

sommigen wordt beweerd) zijn instemming hebben laten blijken. Maar of Tromp (met enkele anderen) de slachtpartij heeft georganiseerd en Johan de Witt naar de Gevangenpoort heeft gelokt? Er is slechts één ooggetuige die dit meldt.

Op 14 november 1672 ontving De Petersen een brief van Henrick Melchers of Melchiors. Deze schreef onder andere: *De Heer Tromp versoekt, dat U.E. gelieve alles te doen voor sijn plaets als eygen, en wat voor rariteiten U.E. aenstaen wel mooght wegh nemen, en kost U.E. het Huys koopen, sal U.E. met alle danckbaerheydt restitueren alle gedane kosten.* De plaets blijkt Tromps huis in 's-Graveland te zijn.

In feite vroeg Tromp zijn buurman om tijdens zijn afwezigheid op zijn huis te letten. Dat is niet zo vreemd: Tromp kon er zelf niet meer komen, De Petersen wel. Bovendien bleek De Petersen toegang te hebben tot de Franse autoriteiten in Utrecht.

Melchers, een neef van Margaretha van Raephorst, was in deze zaak blijkbaar een soort doorgeefluik. Via hem correspondeerde De Petersen met Tromp. Maar er was ook een relatie tussen Melchers en Joachim Irgens, de mijnmagnaat en geldschieter die de buitenplaats *Spanderswoud* bezat. Het adres van Melchers was het huis *De Groene Helm* op de Keizersgracht in Amsterdam. Irgens was de bezitter

van dat huis. En op 26 augustus 1672 trad Melchers op als zaakgelastigde van Irgens bij de hertog van Luxembour, de Franse bevelhebber. Misschien was Melchers in deze zaak door Irgens naar voren geschoven.

Maar wat had De Petersen in 's-Graveland te zoeken? Sommige bronnen beweren dat hij daar een buitenplaats bezat. Maar welke buitenplaats dat geweest moet zijn, is niet zeker. Er zijn lijsten van bezitters die aan de Fransen brandschatting hebben betaald. Op deze lijsten komt de baron niet voor. Ook op de lijst van eigenaars die in september 1673 *sauvegardes* aannamen, staat zijn naam niet. In zijn brief van 12 december 1672 schreef hij: *Neef Trompens Huys, dewijle het nae by het mijne is.* Dat lijkt erop te wijzen dat De Petersen inderdaad een buitenplaats in 's-Graveland bezat. De oplossing zou kunnen zijn, dat het hier om het buiten van 'Majoor Bicker' ging. Dit was de buitenplaats van De Petersens schoonouders, Jacob en Alida Bicker. Deze lag inderdaad naast de buitenplaatsen van het echtpaar Tromp. Bovendien vertelde een van de getuigen van de baron, dat hij Jacob de Petersen in december 1672 op de buitenplaats van Majoor Bicker aantrof. Hij had daar een *sauvegarde* ingehuurd, die ook een oogje hield op de buitenplaatsen van Tromp en Irgens.

Plundering en brandstichting

Tromps huis geplunderd

Uit zijn brieven blijkt dus dat De Petersen de nodige aandacht aan Tromps buitenplaats heeft besteed. Rond 20 november 1672 is hij zelf naar 's-Graveland geweest. Hij is toen ook naar Tromps huis gegaan *en daer komende bevonden, dat noch eenige Franschen doende waren, om de voorsz. Huysinge te ontblooten, welke Franschen den Heer Requirant (namelijk De Petersen) daer uyt joegh.* De rest van de tijd hield de bewaker van 'zijn eigen' buitenplaats zoveel mogelijk een oogje op *neef Trompens Huys*. Maar er kwamen elke dag zoveel groepjes Franse en Hollandse plundersaars langs, dat het voor één man niet te doen was om alles te bewaken.

De Petersen ried Tromp en Irgens dan ook aan om eigen bewakers in dienst te nemen, bij voorkeur Zwitsers. Dat kostte een lieve duit (tien à twaalf stuivers per dag plus de kost), maar dan had je ook wat. Een aantal huizenbezitters in 's-Graveland is op dit advies ingegaan: in de huizen van Elzevier, De Dieu en Majoor Bicker waren in januari 1673 Zwitsers aanwezig om de boel te bewaken. De zuinige Tromp heeft (net als een aantal anderen) de raad van de baron in de wind geslagen. De Petersen schreef Tromp dan ook zuinigjes: *wanneer u Heer wil slapen, en U.E. op de discretie der Vyanden verlaten, soo kan men u lieden niet helpen.*

Duidelijk is dat Tromps huis al regelmatig door plundersaars bezocht was, voordat het in brand werd gestoken. De Petersen schreef aan Tromp in november en december 1672 dat het goudleer, de schilderijen die onder de vloer waren verstopt, de meubels, het lood, deuren en vensters gestolen waren. Ook boeren uit de omgeving hadden volgens de baron hieraan meegedaan. Maar ook De Petersen zelf werkte mee aan de 'ontbloting' van Tromps huis. We zagen al eerder dat Tromp hem hiertoe gemachtigd had. Koperwerk, ijzerwerk, bomen en pilaren werden door knechten van de baron uit Tromps buitenplaats verwijderd en naar andere huizen in 's-Graveland overgebracht.

De Petersen onderhandelde intussen met de Fransen over het afkopen van de dreigende brandstichting. Deze onderhandelingen gingen zowel over Irgens' huis als dat van Tromp. Op 21 november 1672 schreef hij: *Van Heer Trompens Huysen vordert men op 't alder-geringste 1400. gul.* Tromp had geen zin om dit bedrag te betalen. De Petersen schreef op 24 november dat *het mijn in mijne Ziel leet soude doen, dat sulcke schoone Huysen ende gelegtheden, die men met een Bagatelle (soo te seggen) voor sulcke luyden salveren kan, in roock te sien opgaen.* Hij zocht daarom contact met de Luxembourgen zelf om de zaak af te ronden. Maar wat hij ook probeerde, Tromp hield de boot steeds af. Nog in

januari 1673 zou Tromp verkondigd hebben dat de Fransen toch niets tegen zijn huis zouden durven ondernemen. Tromps biograaf Prud'homme van Reine concludeert openlijk wat De Petersen impliciet al aangaf: het echtpaar Tromp is te gierig geweest om te betalen.

De brand

In het voorgaande is bijna steeds gesproken over 'huis'. Maar we zagen al eerder, dat Tromp en zijn vrouw sinds 1671 beiden een huis in 's-Graveland hadden. De vraag is nu: als over 'huis' wordt gesproken, gaat dat dan steeds over Tromps eigen huis? De enige die duidelijk onderscheid maakte, was Tromps vrouw. In brieven van 6 en 13 januari 1673 had ze het over *mijn Mans Plaetse in 's-Gravelandt* en over *mijn Heers Huys*. In dezelfde brieven sprak ze ook over *mijn Huys*. En De Pedersen schreef: *heeft de Vyandt... het tweede Huys doen verbranden*.

Als 'het huis' dan in rook opgaat, is het dus de vraag: welk huis? Alles wijst erop dat beide huizen in brand zijn gestoken, maar wel op een ander moment. Dat is de meest voor de hand liggende verklaring voor de genoemde tijdstippen van de brand. In haar brief van 6 januari 1673 schreef Margaretha van Raephorst aan haar vriendin Maria van Golsteyn in Utrecht: *maer wenste, indien 't mogelijk was, mijn Huys en Plantagie*

mochte behouden werden... te meer, dewijle wy soo excessive schaden alreede hebben geleden, door het afbranden en ruïneren van mijn Mans Plaetse in 's-Gravelandt. Tromps eigen huis zou dus mogelijk al eind 1672 in brand zijn gestoken. Dat zou dan geweest moeten zijn na de brief die De Petersen hem op 12 december heeft geschreven. Uit die brief kan worden opgemaakt dat *neef Trompens Huys* toen nog overeind stond.

Lieve van Ollefen heeft meer dan een eeuw later over de brandstichting geschreven. Zijn versie komt overeen met de reconstructie hierboven. In zijn beschrijving van 's-Graveland staat te lezen: *Het dorp gevoelde in den jaare 1672, zo wel als Hilversum en de Loosdrechten, de inlegering der Franschen, die er tot den jaare 1673 verbleeven, en er veele baldadigheden pleegden; zij verwoestten voornaamlijk de Hofsteden van den Lieutenant Admiraal CORNELIS TROMP, en die van zijne Gemalinne, Vrouwe MARGARETHA, Baronesse van Raaphorst, welke lustplaatsen naast elkaar gelegen waren; het heerlijk geboomte werd er uitgeroeid, en het landhuis van den Admiraal, werd genoegzaamen gronde toe gesloopt; alles wat kostelijk en ten cieraad der gebouwen diende, werd verbroken, weggevoerd, verkocht of vernield, en eindelijk werd ook het Landhuis van des Admiraaals Gemaalinne in brand gestoken, waar-*

Cornelis - Tromp, Zoon
van Marten Harpests Tromp,
heeft de Saeken ter Zee Onder Zyn
Vader geleerd, en in Verscheijde reijze
Dapper gedragen, en wierd Lijtenant
admiraal, A^o 1668, wierd de Lijt ter
Voor hem gekoozen om de Vlootte om
mandeeren, 't geen, Seer Veel Jalouzie Ver-
oortsaekte, ende H: Aaten, Goode gevolgen,
bedugt zijnde, ontloeg hem van Zyn
Ampt, tot A^o 1690, wierd hy wederom
in al Zyn waerdigheid hersteld, hy storf
tot Amsterdam, den 29° May 1691, hy
wierd na delft getransporeert, en by Zyn
Vader aldaer Begraven, al de officieren
van de Stad Amsterdam - en de geheele
Magistraet volgde het Lijf tot aen het
jaegt buijten de Lijtregte Poort.

2,3 cm diameter (medaillon) Onder het me-

door het in een puin hoop ter neder stortte.

De meest genoemde datum van de brandstichting is 2 februari 1673. Er is een brief van Luxembourg van die datum, waarin hij schrijft dat hij genoeg had van Tromps voortdurende vertragingstactieken en diens huis in brand heeft laten steken. Het is heel

goed mogelijk dat het bij deze gelegenheid om Margaretha's huis, *Hooge Dreuvik*, ging. Dan blijft er nog één andere datum over. H. Tromp en J. Six schrijven in hun boek over de 's-Gravelandse buitenplaatsen dat Luxembourg in april 1673 naar 's-Graveland terugkeerde en toen pas het huis van Tromp in brand liet steken. Zij zijn de enigen bij wie ik deze datum gevonden heb. December 1672 en februari 1673 lijken mij de meest waarschijnlijke data voor de beide brandstichtingen.

Behalve de twee huizen van het echtpaar moesten ook de bomen van Tromp het ontgelden. Eind juni 1673 liet De Petersen twee Hilversummers de *grooten quantiteyt tacken van de afgehouden boomen op de Heer Tromps Hof-stede* bundelen om ze te kunnen verkopen. Het ging om honderden takkenbossen, waarover de knechten intussen ruzie maakten met plunderende Fransen.

De afloop

In oktober 1673 of daaromtrent zagen Tromp en Margaretha hun buitenplaatsen (of beter gezegd: wat daarvan over was) terug. *Wanneer nu de Heer en Mevrouw Tromp deze ruijne quaemen bezichtigen, is zulks niet zonder alteratie geschied; te meer haar Wel Eedelen mosten aanzien, dat er verscheijden hofsteden daar rontom en zelfs naest de hare gelegen, geheel ongeschent waren gebleven,*

daar niet een bladt van een boom was aangeraakt. Dat waren dan ook de buitenplaatsen van degenen die wel geïnvesteerd hadden in het behoud ervan. Zij hadden zich in september 1673, toen Willem III Naarden heroverde, direct verzekerd van nieuwe, Staatse, ('levende') *sauvegardes* om hun bezit ook in deze nieuwe omstandigheden te beschermen. Dit waren bijna alle overige bezitters van buitenplaatsen in

's-Graveland. Ik zou geen voorbeeld weten van een andere buitenplaats in 's-Graveland die door de Fransen in brand is gestoken.

Tromp probeerde nu de schade te verhalen op degene die geprobeerd had zoveel mogelijk van zijn huis en inboedel te redden: De Petersen. Hij claimde op 26 januari 1674 een schade van 20.000 gulden 'aen sijne Huy-singe, Thuynen, Plantagien, Orangie Boomen, heyninge ende schuttinge' in

Nachtelijk gevecht tussen Cornelis Tromp op de 'Gouden Leeuw' en Sir Edward Spragg op de 'Royal Prince' tijdens de zeeslag bij Kijkduin, 21 augustus 1673: episode uit de Derde Engelse Zeeoorlog (1672-74)
(Geschilderd door Willem van de Velde II)

's-Graveland. De schade zou het werk van De Petersen zijn geweest. Deze had immers van alles gesloopt en weggehaald uit Tromps huis. Als vergoeding eiste Tromp van hem het viervoudige bedrag: 80.000 gulden.

Tromp heeft er mogelijk op gerekend dat zijn positie in 1674 onaantastbaar was. Hij was een gevierd man dankzij zijn rol in de zeeslagen bij Schooneveld en Kijkduin. Hij meende ook altijd op de bescherming van Willem III te kunnen rekenen. Maar hij bleek zijn hand overspeeld te hebben. De Petersen liet zich niet door Tromp aftroeven en ging in de tegenaanval. Hij publiceerde een groot aantal documenten (waaronder brieven van Margaretha van Raephorst). Deze ondersteunden zijn versie van de gebeurtenissen. De documenten voorzag hij van een venijnig commentaar, waarin hij Tromp en zijn vrouw 'beleefd' beledigde. Om de een of andere reden moest vooral Margaretha het ontgelden. Zij was 'Uw soete Huysvroutje', 'Uw vrome Huysvroutje' en uiteindelijk zelfs 'desselfs overvloedigh bekende gratieuse en goedertieren Vrouw' (van Margaretha was bekend dat zij 'schrickelijck leelijck' was, zoals Willem III na een bezoek constateerde).

Tromp had de fout begaan om te beweren dat hij uit patriottische motieven nooit met de Fransen had willen onderhandelen over een losprijs voor zijn huis. Hij wierp zich op *als een groot ende getrouw Patriot*, die nooit van plan was geweest *om den Vyandt met 3500 guld. soo sy wegens beyde de Huysingen, en schoone Plantagien van uw begeerden ... te stercken...* We zagen al eerder dat Tromp een overeenkomst getekend had waarin hij aangaf te willen betalen. Daarnaast kon De Petersen aantonen dat het echtpaar Tromp hem ook daarna nog herhaaldelijk met de Fransen had laten onderhandelen over een afkoop-som. De bereikte akkoorden werden steeds door het echtpaar afgekeurd. Waarschijnlijk waren ze te zuinig om het gevraagde bedrag (3000 of 3500 gulden voor beide huizen tezamen) te betalen en rekenden zij erop dat er nog flink kon worden afgedongen. Ze dachten zelf aan 400 à 500 gulden per huis. Tromps zuinigheid kwam misschien ook wel voort uit zijn financiële positie: sinds zijn ontslag in 1666 had hij het moeten stellen met dertig gulden in de maand. Daarnaast heeft hij ook gedacht dat het met de brandstichting niet zo'n vaart zou lopen.

Een opmerkelijk onderdeel van de strijd van Tromp tegen De Petersen was het gekrakeel om een tweetal stenen leeuwen die voor of bij Tromps buitenplaats hadden gestaan. Tromp meende dat dit dezelfde leeuwen waren die in 1674 voor De Petersens huis in Utrecht stonden. De baron zou de wapenschilden

Van de heer Jan Paul Hinrichs ontvingen wij onderstaand artikel welk een verrassend inzicht geeft in de doop van Jacob Isaacksz. van Ruisdael

DE DOOP VAN JACOB VAN

Een van de weinige ons bekende feiten uit het leven van de grote landschapsschilder Jacob Isaacsz. van Ruisdael (1628/1629-1682) betreft de doop waarmee hij als volwassene werd opgenomen in de gereformeerde kerk. De gegevens hierover staan in Amsterdamse kerkenraadsprotocol-

len die melden dat hij op de vergadering van 14 juni 1657 het verzoek deed gedoopt te worden. Ruisdaels verzoek werd toegestaan met de kanttekening dat een dominee nader onderzoek zou doen. Bezwaren zullen hierbij niet boven water zijn gekomen, want Ruisdael werd op 17 juni 1657 in Ankeveen gedoopt. Dit meldt de

Amsterdamse scriba, ongetwijfeld op basis van een door Ruisdael aan de kerkenraad overlegd doopbriefje, na de volgende kerkenraadsvergadering van 21 juni 1657.

Afgezien van dateringen op schilderijen die een reis in ca. 1650 naar Bentheim aannemelijk maken, vormen deze doopgegevens het eerste biografische document over Ruisdael sinds zijn inschrijving als lid van het Haarlemse St.-Lucasgilde in 1648. Ze zijn ook het eerste bewijs van zijn verhuizing van zijn geboortestad Haarlem naar Amsterdam. De vraag is: waarom ging Ruisdael vanuit

Amsterdam juist naar Ankeveen om

gedoopt te worden?

H.F. Wijnman, auteur van de uitvoerigste publicatie over Ruisdaels leven, oppert in 1932 in Oud Holland dat zijn keuze voor Ankeveen in verband kan staan met een vriendschapsband met de Ankeveense dominee Johannes Paschasius (1619-1670). Mogelijk was er volgens Wijnman ook sprake van invloed van zijn oom Jacob Jacobsz. van Ruysdael die zich als volwassene gereformeerd had laten dopen en in 1656 was overleden in het nabije Naarden, tevens de geboorteplaats van Ruisdaels vader. Maar er zijn geen gegevens die deze suggesties ondersteunen.

Zouden archieven en inzichten over de gereformeerde dooppraktijk in de zeventiende eeuw enig licht op Ruisdaels doop en zijn opmerkelijke keuze voor Ankeveen kunnen werpen? Het oorspronkelijke doopboek in Ankeveen is niet bewaard. In 1711 heeft de Ankeveense dominee Arnoud Voet (1686-1753) de inschrijvingen in het doopboek van zijn voorgangers overgebracht in een nieuw doopboek. Hoe ongebruikelijk het was dat een jongeman van ca. achtentwintig jaar oud in Ankeveen gereformeerd werd gedoopt, blijkt uit de titel die Voet aan het register gaf: 'Naam-register der

kinderen gedoopt te Ankeveen beginnende met het Jaar 1643'. De door Wijnman ontcijferde inschrijving van Ruisdael is in dit register krachtig doorgehaald en tegenwoordig nauwelijks nog leesbaar.

Een nieuw gegeven, dat tot dusverre in de literatuur over Ruisdael ontbrak, brengt het Ankeveense kerkarchief ook aan het licht. In het lidmatenboek van de Ankeveense kerk is in 1657 ingeschreven: 'Jakob Ruis met attestatie van Amsterdam'. Ook dit boek stamt niet uit de tijd van de doop. Blijkens zijn inleidende woorden heeft dominee Voet in 1744 in dit lidmatenboek gegevens overgebracht uit een quarto boekje dat hij in 1711 op basis van een ouder boek had aangelegd. Dit boekje uit 1711 is evenals zijn voorganger niet bewaard. Voet heeft Ruisdaels naam onvolledig overgeschreven: dat is vermoedelijk de reden dat zijn inschrijving als lidmaat van de Ankeveense kerk nooit eerder is ontdekt.

De Amersfoorter Paschasius diende in Ankeveen als dominee van 1643 tot aan zijn dood in 1670. Het trouwregister van de kerk registreert op 1 oktober 1657, dus enkele maanden na de doop van Ruisdael, het huwelijk van Paschasius met de Amsterdamse So-

phia van Groenestijn dat ook te Amsterdam was aangetekend. Een Amsterdamse connectie van Paschasius blijkt ook uit het feit dat zijn Leidse proefschrift uit 1659 is opgedragen aan Gerard Schaep (ca. 1598-1666), heer van Kortenhoef. Schaep, die een hofstede in het nabije 's-Graveland had geërfd, was burgemeester van Amsterdam toen Ruisdael werd gedoopt. Het zou dus kunnen dat Ruisdael de Ankeveense dominee via diens Amsterdamse contacten kende. We kunnen er verder van uitgaan dat Ruisdael de omgeving van het nabije Naarden die meermaals in zijn schilderijen en tekeningen figureert, kende via familiebezoek.

Ruisdaels gang naar Ankeveen moet, los van eventuele persoonlijke contacten en familiale herinneringen, ook gezien worden tegen de achtergrond van de dooppraktijk in de zeventiende eeuw. Doopsgezinden wezen de kinderdoop af maar het kwam geregeld voor dat in doopsgezinde kring opgegroeide kinderen op latere leeftijd tot de gereformeerde kerk wensten toe

te treden. De gereformeerde dooppraktijk liet evenwel geen vrijblijvende keuze toe van de gemeente waar werd gedoopt. De doop moest in het openbaar plaatsvinden in een kerk in de gemeente waar men woonde. Alleen bij uitzondering werd toestemming voor een doop in een andere stad of dorp gegeven. Documentenonderzoek heeft uitgewezen dat een belangrijke reden hiervoor kon zijn dat een volwassene zich schaamde om ten overstaan van de eigen gemeente gedoopt te worden en daarom vroeg om een doop in een gemeente waar men hem niet kende. De kerkenraad kon dit toestaan en een attestatie meegeven over zijn gedrag, waardoor de predikant die de doop verrichtte de zekerheid had dat zijn collega in de woonplaats van de dopeling toestemming had gegeven.

Het is denkbaar dat een en ander in Ruisdaels geval heeft gespeeld. In ieder geval lijkt een dergelijk motief te passen bij de kunstenaar en vrijgezel, die, gelet op de zeer spaarzame gegevens die over zijn persoon bestaan,

Een van de bekendste schilderijen van Ruisdael, de molen

7
Dirkze Hendriks Dientmaeght van
den Predikant

verreke.

Sophia van Groenestein huisvrouw
van Joh. Paschasius Pred.

Jakob Ruis met attestatie
van Amsterdam

Inschrijving van Jacob Ruisdael zoals de in 1711 door Ds Arnoud Voet is overge-

NOTEN

1. Stadsarchief Amsterdam (SA), Archief van de Hervormde Gemeente, archiefnr. 376, inv.nr. 9, f. 207.
2. SA (noot 1), f. 208.
3. H.F. Wijnman, 'Het leven der Ruysdaels', Oud Holland 49 (1932), p. 178.
4. Streekarchief voor het Gooi en de Vechtstreek, Hilversum (SAGV), archiefnr. SAGV156, Collectie Doop-, trouw- en begraafboeken Ankeveen, inv.nr. 1, p. 4.
5. SAGV, archiefnr. SGAV036, Hervormde Gemeente Ankeveen 1643-1982, Lidmatenregister 1643-1924, inv.nr. 5, p. 7.
6. F.A. van Lieburg, Repertorium van Nederlandse hervormde predikanten tot 1816, dl. 1, Dordrecht 1996, p. 188.
7. SAGV (noot 5), Trouwregister 1643-1982, inv.nr. 8, p. 7; SA, Archief van de Burgerlijke Stand, archiefnr. 5001, inv.nr. DTB 477, p. 469.
8. Joh. Paschasius, Disputatio theologica inauguralis, de Dei providentia, Leiden 1659.
9. H.J. Olthuis, De doopspraktijk der gereformeerde kerken in Nederland 1568-1816, Utrecht 1908, p. 120.
10. Olthuis 1908 (noot 9), pp. 121-122.

In navolging op de artikelen over de Bataafse revolutie uit het vorige nummer volgt hier nog een bijdrage van Wim Fecken waarin hij beschrijft dat ook de macht van de hoofdingelanden, die toen de dienst uitmaakte, werd ingeperkt.

Het einde van het College van

De Franse omwenteling in 1795 was na amper een jaar een voldongen feit. De Bataafse Republiek was voor de meeste Nederlanders reeds een ingeburgerd begrip. Het gepropageerde "Vrijheid Gelijkheid en Broederschap" was vanouds niet de slogan van de Hoofdingelanden van 's-Graveland. Dit was het wel van het Franse revolutionaire bewind.

Vanaf het ontstaan van 's-Graveland in de zeventiende eeuw was het vanzelfsprekend dat zij de dienst uitmaakten in 's-Graveland. De Hoofdingelanden waren in hoofdzaak aanzienlijke Amsterdamse families die hier al jaar en dag de dienst uitmaakten en elkaar als het maar even kon de bestuurlijke bal toespeelden. Zij, de Hoofdingelanden, bepaalden ook welke personen in 's-Graveland tot de ingelanden, de lagere bestuursvorm, aangesteld werden. De Hoofdingelanden belastten zich met de belastingheffing van de ingezetenen. De inge-

landen hielden zich hier ter plaatse o.a. bezig met de dagelijkse gang van zaken zoals de lagere rechtspraak, de zogenaamde civiele rechtspraak. Voor zwaardere delicten van criminele aard kwam Naarden in beeld. De ingelanden bepaalden ook hoe of de nachtelijke controlegang in 's-Graveland geregeld moest worden. Zij stelden de nachtwachten aan en voerden daarop controles uit. Maar de trapsgewijze

Keizer Napoleon Bonaparte

bestuursvorm Hoofdingelanden en ingelanden waarin veel, zo niet alles, van bovenaf gedecreteerd werd, paste niet meer in de geest van het Franse idee van "Gelijkheid".

Gedurende het jaar 1795 was in 's-Graveland bijna alles op bestuurlijk niveau reeds op de schop gegaan. Het municipale bestuur democratisch gekozen middels verkiezingen uit alle burgers was op last van het Franse revolutionaire bewind ingevoerd. Nu moest het feodale bestuurssysteem van de Hoofdingelanden er nog aan geloven. Als een ps. stond onder de notulen van de gehouden vergadering van de municipaliteit op 22 november 1795 "Het college van Hoofdingelanden moet vernietigd worden. De ganse weldenkende gedeelte der burgerij [inheert] (is er op uit?) volstrekt op de gehele vernietiging." Een volgende aanzet daartoe werd gegeven in de vergadering van de municipaliteit op woensdag 16 december 1795 in de Raadkamer van het logement van Cornelis van der Paauw tegenover de kerk aan het Noorderende. En het lijkt mij verder aanbevelenswaardig om maar gewoon de notulen van die vergadering weer te geven.

"tot den order van den dag gekomen zijnde is ingevolge het geaprobeerde

(goedgekeurde) verkiezing en Regeerings Reglement art. 1 beslooten, de verdeeling van de bijzondere committes te maaken en zijn benoemd met unanieme stemmen tot het committe van Dorpsbestuur de Burgers A. van Schaik en H. Rijmerink en tot het committe van Regtspleeging de Burgers G. (Gerrit) Boelhouwer, Gerrit Kroon, Willem Waanders, E.C. (Claes Eppes) Steenhuijsen en Jan Gielen." Enkele van de hier genoemde geslachtsnamen komen in onze dorpen nog voor.

"Verder is geproponneerd (voorgesteld, besloten) om ingevolge en het Decreet (verordening) der provisioneele Representanten van het volk van Holland in dato 27 November l.l. te benoemen een commissie van drie personen uijt de municipaliteit, tot overneemen der Boeken, charters, papieren en verdere Documenten tot het geweesene Collegie van Hoofd Ingelanden behoort hebbende- mitsgaders (en ook nog) de Rekening van hun lieder ontfangts en uijtgaaf en gehoudene Directie op te neemen. En nadat deselve van alle erreuren (dwalingen, fouten) en Objecten van Debath desnoods zullen zijn gesuiverd te sluijten. En zijn daartoe met unanieme stemmen benoemd de Burgers A. van Roijen E.C. Steenhuijsen en H.

Rijmerink dewelke met volgende qualificatie (bevoegdheid) zullen zijn voorsien."

"Eijndelijk is beslooten om aan geveesene Collegie van Hoofd-Ingelanden aanschrijving te doen een dag te bepaalen tot overgaave der boeken charters, papieren enz. van de volgende inhoud."

Op 19 december 1795, drie dagen na de laatst gehouden vergadering, schreef secretaris F. Cramer namens de municipaliteit de volgende brief aan de Hoofdingelanden.

"Meedeburgers"

"Ingevolgen het Decreet van de provisioneele Representanten van het volk van Holland in dato 27 November .l.l. is door de municipaliteit benoemd een Commissie van 3 Personen benefens na gedaane oproeping door de Gecompareerde (verschenen) Grondijgenaaers van 's-Graveland een gelijke Commissie

van 3 personen ingevolgen hetzelfde Decreet, (verordening) tot overneeming van alle Boeken charters en papieren tot het geweesene Collegie Van Hoofd-Ingelanden behoort hebbende.

Zoo verzoeke U Lieden een dag te bepaalen tot overgaaf der selven in het Rechthuijs te 's-Graveland.

U Lieder antwoord hier op inwagten- de blijven naar Toewensching van Heijl en Aanbod van Broederschap."

"Was get.: F. Cramer secretaris."

Van de zijde van de municipaliteit en van de Hoofdingelanden werden dus drie personen belast met deze zaak. Aangenomen mag worden dat van de zijde van de Hoofdingelanden Hendrik Hovy die van 1795 tot 1796 Hoofdingeland was een rol speelde in de overgave van de boeken. Het spreekt voor zich dat de Hoofdingelanden er een hard hoofd in hadden om hun gehele administratie, opgebouwd over bijna twee eeuwen, uit handen te geven. Maar het gebeurde wel! Er moest

Fa. J. de Kloet & Zn.

SCHILDER-, EN BEHANGWERK

LOOSDRECHT Tel. 035-582 54 33/06-54 606 244

Als we het toch over historie hebben.....

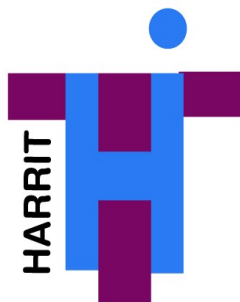
Albert Heijn Landwaart al méér dan

90 jaar uw kruidenier in Kortenhoef e.o.

AH Landwaart Kortenhoef

Meenthof 37 1241 CZ Kortenhoef

Telefoon: 035-6561967

Automatisering, Reparaties, Services aan huis

Voor een nieuwe computer, reparatie, uitbreiding, installatie, onderhoud, virus verwijderen en nog veel meer.

www.notebookonderdelen.eu

keyboards, accu's, laders, display's, memory, etc, online

Stichts End 28, 1244 PN Ankeveen Tel: 035-6560059, Email: info@harrit.eu

In ons archief bevinden zich vele foto's waar weinig of niets van bekend is. Meestal betreft het namen van personen. In deze rubriek tonen wij foto's waarvan wij hopen dat u ons één of meerdere namen kunt geven of plaats en datum weet.

Uit het archief

Jan Schriek wist te melden dat het hier een foto betreft van Jan Hagen (Jan van de Sluis, ook wel Jan turfie genoemd) en zijn vrouw Petronella Haverkamp te midden van kinderen en

kleinkinderen.

De foto is gemaakt einde jaren '40 of begin '50.

Regelmatig ontvangen wij schenkingen van onze leden in de vorm van fotomateriaal, knipsels, oude gereedschappen en verschillende voorwerpen.

Schenkingen

Wij hebben weer meerdere schenkingen ontvangen.

Mevrouw Roozendaal, petroleumstel, emailen vergiet, 2 brievenweegschaaltjes, gehaktmolen, snijbonenmolen, kaarsenhouder op deel van een eg.

Dhr. Van der Flier, een verzameling bodemvondsten waaronder een groot aantal pijpenkoppen, enkel knickers, bijltje, en wat ophanghaakjes welke vroeger in de juten wanden werden gestoken om iets op te hangen. Interessant is ook de ring met een klomp lood welke uit een muur afkomstig is en werd gebruikt om paarden

Vervolg Schenkingen

Piet Holdinga, een verzameling turfge-

reedschap en boerengereedschap.

Het bijzondere is wel dat het meeste gereedschap geheel uit hout is vervaardigd zoals de hooivork, de zeef en divers turf gereedschap. Samen met een karnton en een mooi beschilderde melkbus vormt deze schenking een grote aanwinst voor onze verzameling.

Joop Glijn, diverse papie-
Sach Jansen, een aantal
Fam. Veenendaal-Moijaard,
Adrie van de Pol, luchtfo-
(voormalige vuilnisbelt)

**Mevrouw B. van der Lee-
Schriek**, een glazen slag-
roomklopper.

ren.
krantenknipsels
een aantal foto's.
to's van Groenewoud

Colofon

Historische Kring Ankeveen-s-Graveland-Kortenhoef

CIP-gegevens: Koninklijke Bibliotheek, Den Haag, ISSN: 027-829X

Doel: De Historische Kring heeft tot doel voorwerpen, afbeeldingen en archivalia betreffende de historie van de dorpen Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef te verzamelen, te archiveren en ten toon te stellen en de belangstelling daarvoor te bevorderen.

Realisatie: Er is veel uit te zoeken, te verzamelen, te rangschikken en te publiceren. Bij al deze arbeid is uw hulp nodig, het zij door het verstrekken van informatie en/of materiaal en/of financiële steun.

Lidmaatschap: De contributie bedraagt minimaal € 15,00 per kalenderjaar

Postbezorging van het periodiek buiten de regio kost € 6,00 extra en losse nummers zijn verkrijgbaar voor € 4,00.

Redactie: Koos Voorn, Hugo de Grootstraat 38, 1215 EA Hilversum
035 6211536 e-mail: koosvoorn@kpnmail.nl

Frans van Giessen, Reigerlaan 31, 1241 EB Kortenhoef
035 6562390 email: giessen.f@ziggo.nl

Auteursrecht voorbehouden; gehele of gedeeltelijke overname of reproductie van de inhoud van deze uitgave, op welke wijze ook, is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende verboden, behoudens beperkingen bij de Wet gesteld.

Hotel & Partycentrum

"De Drie Dorpen"

Cannenburgeweg 51

1244 RG Ankeveen

T +31 (0) 35 656 11 87

F +31 (0) 35 656 23 56

Wijdemeren Tours

Voor al uw touringcar vervoer

Wijdemeren Tours

Cannenburgeweg 51

1244 RG Ankeveen

T +31 (0) 35 655 01 75

F +31 (0) 35 656 23 56

info@wijdemerentours.nl

